

*Савків У. С., Григорів О. О., Матковський П. Є.,
Ціжма О. А., Банашикевич Т. П.*

ОБЛІКОВА ІНФОРМАЦІЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У статті обґрунтовано роль облікової інформації в процесі управління підприємством. Визначено порядок формування облікової інформації, досліджено якісні характеристики інформації та розкрито сутність обліково-

аналітичної системи підприємства.

Ключові слова: бухгалтерський облік, облікова інформація, обліково-аналітична система.

*Savkiv U. S., Hryhoriv O. O., Matkovskiy P. Y.,
Tizhma O. A., Banashkevych T. P.*

ACCOUNTING INFORMATION IN THE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM

The role of accounting information in the process of enterprise management in the article is substantiated. The order of formation of accounting information is determined, the qualitative characteristics of information are investigated

and the essence of the accounting and analytical system of the enterprise is revealed.

Key words: accounting, accounting information, accounting and analytical system.

Вступ. Успішна діяльність підприємства вимагає обґрунтованих управлінських рішень, які в свою чергу залежать від якості отриманої інформації. Інформацію на сьогоднішній день виступає як засіб, що забезпечує організацію процесу діяльності підприємства та розв'язує широке коло питань, які виникають у важко-прогнозованому фінансовому становищі. Бухгалтерський облік є чи не основною достовірною базою для прийняття важливих управлінських рішень. Своєчасна облікова інформація забезпечує ефективне функціонування підприємства, дає змогу оперативно реагувати на зміни, які виникають у зовнішньому та внутрішньому середовищі діяльності підприємства.

Постановка завдання. Теоретичні аспекти забезпечення обліковою інформацією процесу управління відображені в працях таких науковців: Пушкар М.С., Бутинець Ф.Ф., Сук Л.К., Саблук П.Т., Сопко В.В. Формування обліково-аналітичної інформації досліджували українські вчені: Безродна Т.М. [1], Пуцентейло П.Р. [2], Реслер М.В. [3], Єршова Н.Ю. [5], Щирська А.Ю. [6], Гарасим П.М. [9], Приймак С.В. [10] тощо. Зарубіжні вчені такі як Т.Д. Поплаухіна [4], Х. Ван Грюнінг, М. Коен [7], Т.В. Зирянова, С.І. Колесніков [8] приділили увагу вивченню якісних характеристик обліково-

вої інформації. Проте, дослідження пов'язані з використанням облікової інформації в системі управління підприємством в ринкових умовах залишаються і надалі актуальними.

Метою статті є вивчення порядку формування та якісних характеристик облікової інформації з метою ефективного управління діяльністю підприємств.

Результати дослідження. Ефективність прийняття управлінських рішень потребує аналізу та оцінки інформації як на макrorівні (аналіз нормативно-законодавчих документів, статистичних даних та інших макроекономічних показників) так і на макrorівні (облікова інформація, фінансова звітність, звіти спеціалістів тощо).

Цивільним кодексом України визначено, що інформація – це документовані або публічно-оголошені відомості про події та явища, що мали або мають місце у суспільстві, державі та навколишньому середовищі [10].

На макrorівні під інформацією слід розуміти сукупність відомостей, що формуються у процесі виробничо-господарської діяльності підприємства та в результаті управління цією діяльністю, які можна фіксувати, передавати, зберігати й використовувати для прийняття управлінських рішень. Об'єктом відображен-

ня інформації є виробничо-господарська діяльність підприємства. Інформація всебічно використовується для потреб управління, які спрямовані на удосконалення виробництва й самого управління.

Облік є важливою складовою системи управління підприємством. Функцією обліку є оперативність збору та обробки виробничої, комерційної, фінансової та інших видів інформації, забезпечення зацікавлених користувачів об'єктивною інформацією про фінансовий стан і результати діяльності підприємства.

Бухгалтерський облік фіксує і накопичує синтетичну (узагальнюючу) та аналітичну (деталізовану) бухгалтерську облікову інформацію про діяльність господарюючого суб'єкта за певний період. Вона містить відомості про активи організації, про стан майна, джерела його утворення, про зобов'язання, відносини з контрагентами, про формування фінансових

- Контрольна функція – це здатність за даними бухгалтерського обліку провести перевірку прийнятих управлінських рішень.

- Аналітична функція – показники бухгалтерського обліку дають змогу дослідити результати господарської діяльності підприємства, виявити відхилення, їх причини, ініціаторів, виконавців тощо.

- Оцінювальна функція – це можливість за даними бухгалтерського обліку, дати оцінку фінансово-господарського стану підприємства.

- Прогностична – забезпечує можливість тактичного та стратегічного прогнозування фінансово-господарської діяльності підприємства.

Користувачі облікової інформації мають свої вимоги до інформації про підприємство, його стан і зміни стану. Їх можна розподілити

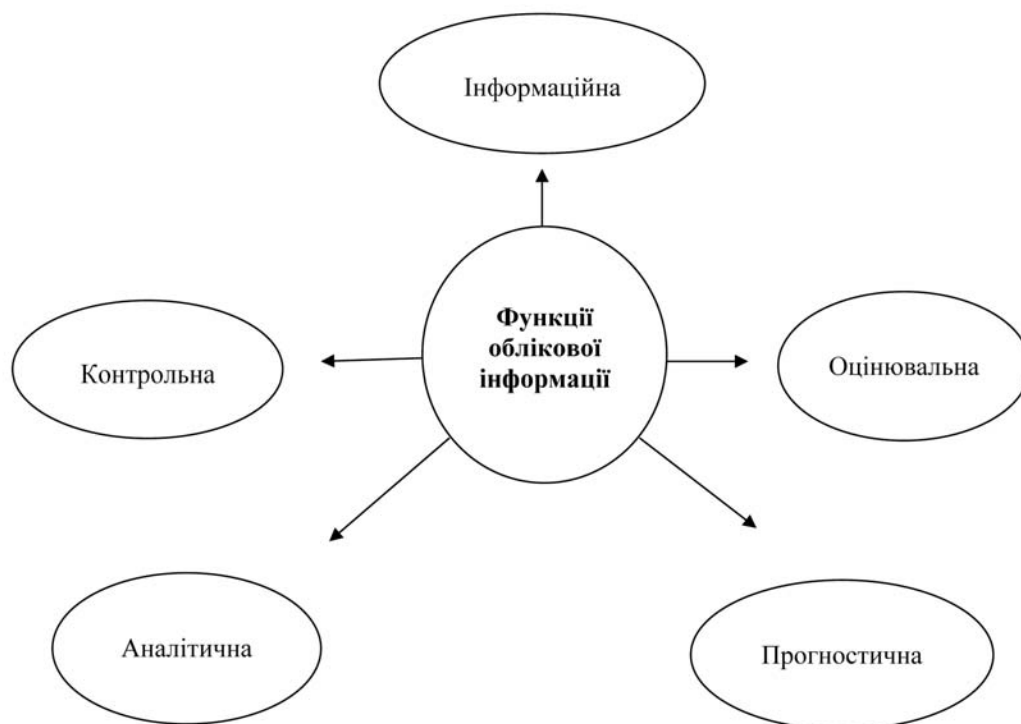

Рис. 1. Функції облікової інформації

результатів, про прибуток та його використання тощо [1].

Функції облікової інформації:

- Інформаційна функція — це забезпечення користувачів даними бухгалтерського обліку, які їм необхідні для прийняття управлінських рішень. Це показники, які в часі відображають стан та зміни активів і пасивів підприємства.

на дві групи: користувачі внутрішні та зовнішні (рис. 2).

Користувачі облікової інформації висувають свої вимоги до її якості, як правило до них належать:

- порівнянність показників обліку з іншими показниками;
- своєчасність;
- точність;

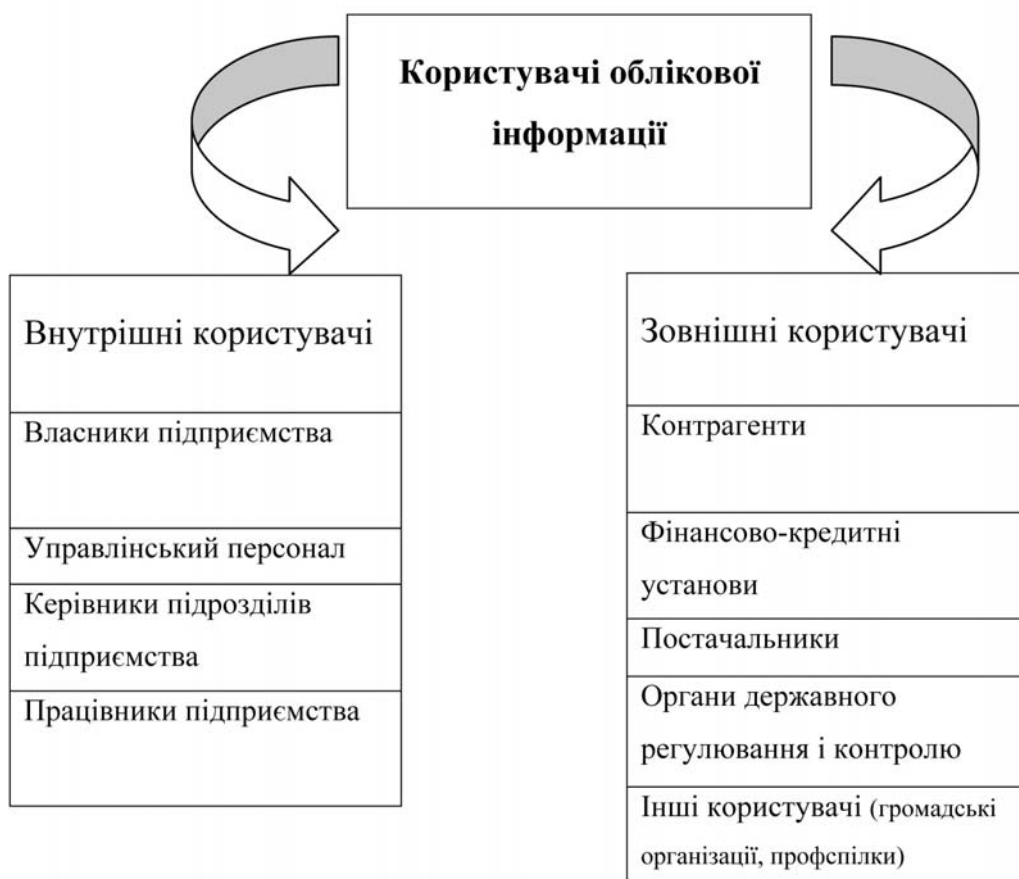

Рис. 2. Користувачі облікової інформації

- об’єктивність;
- достовірність;
- доступність.

На основі вище згаданих вимог можна визначити якість облікової інформації як сукупність властивостей облікової інформації, які здатні задовольняти потреби і запити користувачів та оцінюються системою показників, що визначають ступінь задоволення потреб користувачів інформацією в ринкових умовах за оптимальних витрат на її формування.

Облікова інформація формується на таких стадіях: виявлення, реєстрація, накопичення, узагальнення. Процес формування облікової інформації для управлінських цілей можна відрозділити за допомогою схеми, рис. 1.

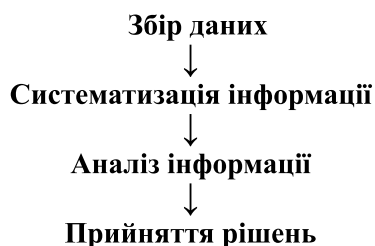

Рис. 2. Етапи формування облікової інформації

Облікова інформація складає основу для інформаційного забезпечення системи управління.

Облікова інформація формується за стандартними формами, котрі регламентовані (бухгалтерська, фінансова, податкова та статистична звітність) або розроблені безпосередньо на підприємстві. До облікової інформації відносяться:

- дані бухгалтерського обліку і звітності;
- дані податкового обліку та звітності;
- дані статистичного обліку та звітності;
- дані управлінського обліку та звітності (графіки і табличні матеріали про виробництво і реалізацію продукції; плани і бюджети, звіти про їх виконання; виробничі норми і нормативи).

До позаоблікових джерел відносяться:

- матеріали різних перевірок – аудиторських та фінансових служб;
- пояснювальні та доповідні записки;
- ділове листування з партнерами, кредиторами;
- матеріали засобів масової інформації, аналітичні огляди;

- матеріали, отримані в результаті особистих контактів;

- фінансову інформацію, що міститься в прайс-листах, прейскурантах, довідниках [2].

Облікова інформація має свої особливості, що робить незамінною для управлінського процесу. Вона формується на різних етапах обліку і розв'язує облікові завдання:

- кожен господарський процес зафіксований у вигляді операції у первинних документах, що є підтвердженням її здійснення. Цей документ служить відправним пунктом для подальшого обліку та реєстрації в облікових реєстрах;

- облікові реєстри, в свою чергу, стають носіями облікової інформації і відіграють важому роль для аналізу і отримання аналітичної інформації;

- звітні форми обліку теж формуються на основі облікових реєстрів. Звіти є основними джерелами проведення економічного аналізу.

Неодмінною умовою підвищення ефективності формування облікової інформації та вдосконалення управлінського процесу є реконструкція технічної та інформаційної бази на основі автоматизованої системи обліку та застосування інформаційних технологій. Вдосконалення інформаційної системи бухгалтерського обліку на рівні підприємства потребує не лише переосмислення методики управління, не лише покращення матеріально-технічної бази та форм накопичення і зберігання інформації, а й якісно нових кваліфікаційних характеристик обліково-аналітичного персоналу, здатного забезпечити формування адекватної потребам сьогодення обліково-аналітичної інформації [9]. Інформація бухгалтерського обліку є основою функціонування обліково-аналітичної системи управління підприємством. Під обліково-аналітичною системою розуміють систему, яка ґрунтується на даних оперативного, статистичного, фінансового і управлінського обліку та використовує для економічного аналізу виробничу, статистичну, нормативну, довідкову, аналітичну та інші види інформації.

Облікова підсистема забезпечує постійне формування, накопичення, класифікацію і узагальнення та вдосконалення необхідної інформації. Ці процедури здійснюються відповідно до розробленої методології і технології обліку. Аналіз за допомогою аналітичних і економіко-математичних методів досліджує наяв-

ність, динаміку економічних показників, вивчає ефективність їх використання, розглядає вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства на його фінансовий стан. Система аудиту дозволяє здійснювати контроль управлінських рішень, забезпечує їх виконання і підвищує ефективність управлінського процесу.

Висновки. Управлінський процес не можливий без застосування якісно сформованої та своєчасно поданої облікової інформації. Формування облікової інформації залежить від наступних факторів: нормативно-правової бази; від якості процесу підготовки та відображення інформації в бухгалтерських документах; взаємозв'язку оперативного, бухгалтерського, управлінського та податкового обліку; контролю за якістю інформації. Належне функціонування обліково-аналітичної системи підвищує якість застосування облікової інформації в управлінні підприємством.

Література

1. Безродна Т. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття. URL : [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
2. Пуцентейло П. Р. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством. Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, 2015. Вип. 11. С. 224–232.
3. Реслер М. В. Значення обліково-аналітичної інформації в управлінні підприємством. Науковий вісник Ужгородського університету : Сер. : Економіка-Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2012. Вип. 3 (37). С.146–148.
4. Поплаухина Т. Д. Методические основы формирования учетно-аналитической информации и ее качественное развитие /Дис-ция на соискание ученой степени кандидата экономических наук : спец. 08.00.12. – «Бухгалтерский учет, статистика». Казань, 2009. 182 с.
5. Єршова Н. Ю. Якість облікової інформації: методичний підхід до оцінювання. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 8 (158). С. 368–374.
6. Щирська А. Ю. Сукупність характеристик якості облікової інформації для управління підприємством. URL: <https://ztu.edu.ua>
7. Грюнинг Х. Ван, Коэн М. Международные стандарты финансовой отчетности: практическое руководство. На рус. и англ. яз. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Изд-во «Весь мир», 2004. 336 с.
8. Зырянова Т. В., Колесников С. И. Качественные характеристики бухгалтерской (финансовой и управленческой) информации в бюджетных учреждениях. Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. 2008. № 11 (203). С.16–26.
9. Гарасим П. М., Приймак С. В. Проблеми формування обліково-аналітичної інформації в системі менеджменту. Вісник національного університету «Львів-

ська політехніка». 2012. С. 42–47.

10. Цивільний кодекс України від 16.03.2003 р. №435-IV [Текст] //Офіційний вісник України. – 2003. – №11.- 2210-III

References

1. Bezrodna T.M. Accounting and analytical support of enterprise management: defining the essence of the concept. URL: <http://www.nbu.gov.ua>

2. Penzenteilo P.R. Information support for analytical activities in enterprise management. The Scientific and Information Bulletin of Ivano-Frankivsk University of King Danylo Halytsky. Ivano-Frankivsk: Editorial and Publishing Department of King Danylo Halytskyi University of Law, 2015. Vol. 11. P. 224–232.

3. Resler M.V. The value of accounting and analytical information in enterprise management. Uzhgorod University Scientific Bulletin: Ser. : Economy-Uzhgorod: Publishing House of UzhNU «Goverla», 2012. Issue. 3 (37). P.146–148.

4. Populukhina T.D. Methodical bases of formation of accounting-analytical information and its qualitative development / Dissertation on competition of a candidate degree of the economic sciences: spec. 08.00.12. – «Accounting,

statistics». Kazan, 2009. 182 p.

5. Ershova N.Y. Quality of accounting information: a methodological approach to evaluation. Current problems of the economy. 2014. No. 8 (158). Pp. 368–374.

6. A. Shchyrskaya A set of characteristics of the quality of accounting information for enterprise management. URL: <https://ztu.edu.ua>

7. Gruning H. Wang, Cohen M. International Financial Reporting Standards: A Practical Guide. On rus. and English. 1st ed. and ext. Moscow: Publishing House «All the World», 2004. 336 p.

8. Zyryanova T.V., Kolesnikov S.I. Qualitative characteristics of accounting (financial and management) information in budgetary institutions. Accounting in budget and non-profit organizations. 2008. No. 11 (203). P.16–26.

9. Garasim P.M., Prymak S.V. Problems of accounting and analytical information formation in the management system. Bulletin of Lviv Polytechnic National University. 2012. S. 42–47.

10. Civil Code of Ukraine dated 16.03.2003 №435-IV [Text] // Official Bulletin of Ukraine. – 2003. – № 11. – 2210-III

УДК 336.225

ББК 65.052

Галушчак І. Є.

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ І ЙОГО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

У статті розглянуто особливості здійснення та загальну характеристику податкового контролю в зарубіжних країнах. Зазначено проблеми, які виникають при податковому контролі в Україні в порівнянні із зарубіжним досвідом. Окреслено основні напрямки вдосконалення при здійсненні податкового контролю. Наведено види податкових перевірок в зарубіжних країнах та взаємодію податкових

органів різних держав при здійсненні податкового контролю. Розкрито етапи розвитку практики здійснення податкового контролю в зарубіжних країнах та форми податкового контролю.

Ключові слова: податковий контроль, податки, правове регулювання, податкова політика.

Galushchak I. E.

FEATURES OF IMPLEMENTATION TAX CONTROL IN UKRAINE AND FOREIGN COUNTRIES AND THEIR LEGAL REGULATION

The article deals with the peculiarities of implementation and general characteristics of tax control in foreign countries. The problems that arise in the field of tax control in Ukraine in comparison with foreign experience are noted. The main directions of perfection in the implementation of tax control are outlined. The

types of tax inspections in foreign countries are given. The interaction between tax authorities of different states in the implementation of tax control is given. The stages of development of the practice of tax control in foreign countries are revealed. The most widespread practice of foreign countries have been forms of tax control,